

قانون مسئولیت مدنی

مصوب 7 اردیبهشت 1339 (کمیسیون مشترک دادگستری مجلسین)

ماده 1 - هر کس بدون مجوز قانونی عمداً یا در نتیجه بی احتیاطی به جان یا سلامتی

یا مال یا آزادی یا حیثیت یا شهرت تجارتی یا به هر حق دیگر که به موجب قانون برای

افراد ایجاد گردیده لطمه‌ای وارد نماید که موجب ضرر مادی یا معنوی دیگری شود مسئول

جبران خسارت ناشی از عمل خود می‌باشد.

ماده 2 - در موردی که عمل واردکننده زیان موجب خسارت مادی یا معنوی زیان‌دیده شده

باشد دادگاه پس از رسیدگی و ثبوت امر او را به جبران خسارات مزبور محکوم می‌نماید

و چنان چه عمل واردکننده زیان فقط موجب یکی از خسارات مزبور باشد دادگاه او را به

جبران همان نوع خساراتی که وارد نموده محکوم خواهد نمود.

ماده 3 - دادگاه میزان زیان و طریقه و کیفیت جبران آن را با توجه به اوضاع و احوال قضیه تعیین خواهد کرد جبران زیان را به صورت مستمری نمی‌شود تعیین کرد مگر

آن که مدیون تأمین مقتضی برای پرداخت آن بدهد یا آن که قانون آن را تجویز نماید.

ماده 4 - دادگاه می‌تواند میزان خسارت را در مورد زیر تخفیف دهد:

1 - هر گاه پس از وقوع خسارت واردکننده زیان به نحو مؤثری به زیان‌دیده کمک و مساعدت کرده باشد.

2 - هر گاه وقوع خسارت ناشی از غفلی بود که عرفاً قابل اغماض باشد و جبران آن نیز

موجب عسرت و تنگدستی واردکننده زیان شود.

3 - وقتی که زیان‌دیده به نحوی از انحاء موجبات تسهیل ایجاد زیان را فراهم نموده یا به اضافه شدن آن کمک و یا وضعیت واردکننده زیان را تشدید کرده باشد.

ماده 5 - اگر در اثر آسیبی که به بدن یا سلامتی کسی وارد شده در بدن او نقصی پیدا

شود یا قوه کار زیان‌دیده کم گردد و یا از بین برود و یا موجب افزایش مخارج

زندگانی او بشود واردکننده زیان مسئول جبران کلیه خسارات مزبور است.

دادگاه جبران زیان را با رعایت اوضاع و احوال قضیه به طریق مستمری و یا پرداخت

مبلغی دفعتاً واحد تعیین می‌نماید و در مواردی که جبران زیان باید به طریق

مستمری

به عمل آید تشخیص این که به چه اندازه و تا چه میزان و تا چه مبلغ می‌توان از واردکننده زیان تأمین گرفت با دادگاه است. اگر در موقع صدور حکم تعیین عواقب صدمات بدنی به طور تحقیق ممکن نباشد دادگاه از

تاریخ صدور حکم تا دو سال حق تجدید نظر نسبت به حکم خواهد داشت. ماده 6 - در صورت مرگ آسیب دیده زیان شامل کلیه هزینه‌ها مخصوصاً هزینه کفن و دفن می‌باشد اگر مرگ فوری نباشد هزینه معالجه و زیان ناشی از سلب قدرت کار کردن در مدت

ناخوشی نیز جزء زیان محسوب خواهد شد. در صورتی که در زمان وقوع آسیب زیان دیده قانوناً مکلف بوده و یا ممکن است بعدها

مکلف شود شخص ثالثی را نگاهداری می‌نماید و در اثر مرگ اوشخص ثالث از آن حق محروم گردد واردکننده زیان باید مبلغی به عنوان مستمری متناسب با مدتی که ادامه حیات آسیب دیده عادتاً ممکن و مکلف به نگاهداری شخص ثالث بوده به آن شخص پرداخت کند در

این صورت تشخیص میزان تأمین که باید گرفته شود با دادگاه است. در صورتی که در زمان وقوع آسیب نطفه شخص ثالث بسته شده و یا هنوز طفل به دنیا

نیامده باشد شخص مزبور استحقاق مستمری را خواهد داشت. ماده 7 - کسی که نگاهداری یا مواظبت مجنون یا صغیر قانوناً یا بر حسب قرارداد به

عهده او می‌باشد در صورت تقصیر در نگاهداری یا مواظبت مسئول جبران زیان وارده از

ناحیه مجنون و یا صغیر می‌باشد و در صورتی که استطاعت جبران تمام یا قسمتی از زیان

وارده را نداشته باشد از مال مجنون یا صغیر زیان جبران خواهد شد و در هر صورت جبران زیان باید به نحوی صورت گیرد که موجب عسرت و تنگدستی جبران کننده نباشد.

ماده 8 - کسی که در اثر تصدیقات یا انتشارات مخالف واقع به حیثیت و اعتبارات و

موقعیت دیگری زیان وارد آورد مسئول جبران آن است. شخصی که در اثر انتشارات مزبور یا سایر وسایل مخالف با حسن نیت مشتریان کم و یا

در معرض از بین رفتن باشد می‌تواند موقوف شدن عملیات مزبور را خواسته و در صورت

اثبات تقصیر زیان وارده را از واردکننده مطالبه نماید.

ماده 9 - دختري که در اثر اعمال حيله يا تهديد و يا سوء استفاده از زير دست بودن براي همخوابگي نامشروع شده مي‌تواند از مرتکب علاوه از زيان مادي مطالبه زيان معنوي هم بنمايد.

ماده 10 - کسي که به حيثيت و اعتبارات شخصي يا خانوادگي او لطمه وارد شود مي‌تواند از کسي که لطمه وارد آورده است جبران زيان مادي معنوي خود را بخواهد هر

گاه اهميت زيان و نوع تقصير ايجاب نمايد دادگاه مي‌تواند در صورت اثبات تقصير

علاوه بر صدور حکم به خسارت مالي حکم به رفع زيان از طريق ديگر از قبيل الزام به

عذرخواهي و درج حکم در جرايد و امثال آن نمايد.

ماده 11 - کارمندان دولت و شهرداريها و مؤسسات وابسته به آنها که به مناسبت انجام

وظيفه عمداً يا در نتيجه بي‌احتياطي خساراتي به اشخاص وارد نمايند شخصاً مسئول جبران

خسارت وارده مي‌باشند ولي هر گاه خسارات وارده مستند به عمل آنان نبوده و مربوط به

نقص وسايل ادارات و يا مؤسسات مزبور باشد در اين صورت جبران خسارت بر عهده اداره

يا مؤسسه مربوطه است ولي در مورد اعمال حاکميت دولت هر گاه اقداماتي که برحسب

ضرورت براي تأمين منافع اجتماعي طبق قانون به عمل آيد و موجب ضرر ديگري شود دولت

مجبور به پرداخت خسارات نخواهد بود.

ماده 12 - کارفرماياني که مشمول قانون کار هستند مسئول جبران خساراتي مي‌باشند که

از طرف کارکنان اداري و يا کارگران آنان در حين انجام کار يابه مناسبت آن وارد شده است مگر اين که محرز شود تمام احتياطيهاي که اوضاع و احوال قضيه ايجاب

مي‌نموده به عمل آورده و يا اين که اگر احتياطيهاي مزبور را به عمل مي‌آورند باز هم

جلوگيري از ورود زيان مقدور نمي‌بود کارفرما مي‌تواند به واردکننده خسارت در صورتی

که مطابق قانون مسئول شناخته شود مراجعه نمايد.

ماده 13 - کارفرمايان مشمول ماده 12 مکلفند تمام کارگران و کارکنان اداري خود را در مقابل خسارت وارده از ناحيه آن به اشخاص ثالث بيمه‌نمايند.

ماده 14 - در مورد ماده 12 هر گاه چند نفر مجتمعاً زياني وارد آورند متضامناً مسئول

جبران خسارت وارده هستند.

در اين مورد ميزان مسئوليت هر يك از آنان با توجه به نحوه مداخله هر يك از

طرف

دادگاه تعیین می شود.

ماده 15 - کسی که در مقام دفاع مشروع موجب خسارات بدنی یا مالی شخص متعددی شود

مسئول خسارت نیست مشروط بر این که خسارت وارده بر حسب متعارف متناسب با دفاع باشد.

ماده 16 - وزارت دادگستری مأمور اجرای این قانون است.

قانون فوق که مشتمل بر شانزده ماده و در تاریخ هفتم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد

و سی و نه به تصویب کمیسیون مشترک دادگستری مجلسین رسیده است به موجب قانون اجازه

اجراء لوایح پیشنهادی وزیر فعلی دادگستری پس از تصویب کمیسیون مشترک قوانین

دادگستری مجلسین قابل اجراء می باشد.

رئیس مجلس سنا رئیس مجلس شورای ملی

محسن صدر رضا حکمت